

CÔNG THỨC HÌNH HỌC, TOÁN CHUYÊN ĐỘNG Ở TIỂU HỌC

I – CÔNG THỨC HÌNH HỌC TIỂU HỌC

1/ HÌNH VUÔNG :

Chu vi : $P = a \times 4$
Cạnh : $a = P : 4$
Diện tích : $S = a \times a$

P : chu vi
a : cạnh
S : diện tích

2/ HÌNH CHỮ NHẬT :

Chu vi : $P = (a + b) \times 2$
Chiều dài : $a = 1/2P - b$
Chiều rộng : $b = 1/2P - a$

Diện tích : $S = a \times b$
Chiều dài : $a = S : b$
Chiều rộng : $b = S : a$

P : chu vi
a : chiều dài
b : chiều rộng
S : diện tích

3/ HÌNH BÌNH HÀNH :

Chu vi : $P = (a + b) \times 2$
Diện tích : $S = a \times h$
Độ dài đáy : $a = S : h$
Chiều cao : $h = S : a$

a : độ dài đáy
b : cạnh bên
h : chiều cao

4/ HÌNH THOI :

Diện tích : $S = (m \times n) : 2$
Tích 2 đường chéo : $(m \times n) = S \times 2$

m : đường chéo thứ nhất
n : đường chéo thứ hai

5/ HÌNH TAM GIÁC :

Chu vi : $P = a + b + c$
Diện tích : $S = (a \times h) : 2$
Chiều cao : $h = (S \times 2) : a$
Cạnh đáy : $a = (S \times 2) : h$

a : cạnh thứ nhất
b : cạnh thứ hai
c : cạnh thứ ba

6/ HÌNH TAM GIÁC VUÔNG :

Diện tích : $S = (a \times a) : 2$

7/ HÌNH THANG :

Diện tích : $S = (a + b) \times h : 2$

Chiều cao : $h = (S \times 2) : a$

Cạnh đáy : $a = (S \times 2) : h$

a & b : cạnh đáy
h : chiều cao

8/ HÌNH THANG VUÔNG :

Có một cạnh bên vuông góc với hai đáy, cạnh bên đó chính là chiều cao của hình.

9/ HÌNH TRÒN :

Bán kính hình tròn : $r = d : 2$ hoặc $r = C : 2 : 3,14$

Đường kính hình tròn : $d = r \times 2$ hoặc $d = C : 3,14$

Chu vi hình tròn : $C = r \times 2 \times 3,14$ hoặc $C = d \times 3,14$

Diện tích hình tròn : $C = r \times r \times 3,14$

- Tìm diện tích miệng giếng : $S = r \times r \times 3,14$
- Bán kính hình tròn lớn = bán kính hình tròn nhỏ + chiều rộng thành giếng)
- Diện tích hình tròn lớn : $S = r \times r \times 3,14$
- Tìm diện tích thành giếng = diện tích hình tròn lớn - diện tích hình tròn nhỏ

10/ HÌNH HỘP CHỮ NHẬT :

* Diện tích xung quanh : $S_{xq} = P_{đáy} \times h$

* Chu vi đáy : $P_{đáy} = S_{xq} : h$

* Chiều cao : $h = P_{đáy} \times S_{xq}$

- Nếu đáy của hình hộp chữ nhật là hình chữ nhật thì :

$$P_{đáy} = (a + b) \times 2$$

- Nếu đáy của hình hộp chữ nhật là hình vuông thì :

$$P_{đáy} = a \times 4$$

* **Diện tích toàn phần** : $S_{tp} = S_{xq} + S_{2đáy}$

$S_{đáy} = a \times b$

* **Thể tích** : $V = a \times b \times c$

- Muốn tìm chiều cao của hồ nước (bể nước)

$h = v : S_{đáy}$

- Muốn tìm diện tích đáy của hồ nước (bể nước)

$S_{đáy} = v : h$

- Muốn tìm chiều cao mặt nước đang có trong hồ ta lấy thể tích nước đang có trong hồ (m^3) chia cho diện tích đáy hồ (m^2)

$h = v : S_{đáyhồ}$

- Muốn tìm chiều cao mặt nước cách miệng hồ (bể) (hay còn gọi là chiều cao phần hồ trống)

+ bước 1 : Ta tìm chiều cao mặt nước đang có trong hồ.

+ bước 2 : Lấy chiều cao của cái hồ trừ đi chiều cao mặt nước đang có trong hồ

* **Diện tích quét vôi** :

- bước 1 : Chu vi đáy căn phòng.

- bước 2 : Diện tích bốn bức tường (S_{xq})

- bước 3 : Diện tích trần nhà ($S = a \times b$)

- bước 4 : Diện tích bốn bức tường (S_{xq}) và trần nhà

- bước 5 : Diện tích các cửa (nếu có)

- bước 6 : Diện tích quét vôi = diện tích bốn bức tường và trần – diện tích các cửa.

11/ HÌNH LẬP PHƯƠNG :

* **Diện tích xung quanh** : $S_{xq} = (a \times a) \times 4$

* **Cạnh** : $(a \times a) = S_{xq} : 4$

* **Diện tích toàn phần** : $S_{tp} = (a \times a) \times 6$

* **Cạnh** : $(a \times a) = S_{tp} : 6$

II – CÔNG THỨC TOÁN CHUYỂN ĐỘNG

1/ **TÍNH VẬN TỐC (km/giờ) :**

$$v = S : t$$

2/ **TÍNH QUÃNG ĐƯỜNG (km):**

$$S = v \times t$$

3/ **TÍNH THỜI GIAN (giờ) :**

$$t = S : v$$

a) **Tính thời gian đi :**

$$\text{TG đi} = \text{TG đến} - \text{TG khởi hành} - \text{TG nghỉ (nếu có)}$$

b) **Tính thời khởi hành :**

$$\text{TG khởi hành} = \text{TG đến} - \text{TG đi}$$

c) **Tính thời khởi hành :**

$$\text{TG đến} = \text{TG khởi hành} + \text{TG đi}$$

A – Cùng chiều Đi cùng lúc Đuổi kịp nhau

- **Tìm hiệu vận tốc :**

$$V = V_1 - V_2$$

- **Tìm TG đi đuổi kịp nhau :**

$$\text{TG đi đuổi kịp nhau} = \text{Khoảng cách 2 xe} : \text{Hiệu vận tốc}$$

- **Chỗ kịp đuổi nhau cách điểm khởi hành = Vận tốc x TG đi đuổi kịp nhau**

B – Cùng chiều Đi không cùng lúc Đuổi kịp nhau

- **Tìm TG xe (người) đi trước (nếu có)**

- **Tìm quãng đường xe đi trước : $S = v \times t$**

- **Tìm TG đi đuổi kịp nhau = quãng đường xe (người) đi trước : hiệu vận tốc**

- Ô tô đuổi kịp xe máy lúc = Thời điểm khởi hành của ô tô + TG đi đuổi kịp nhau

* Lưu ý : TG xe đi trước = TG xe ô tô khởi hành – TG xe máy khởi hành

C – Ngược chiều Đi cùng lúc Đi lại gặp nhau

- Tìm tổng vận tốc :

$$V = V_1 + V_2$$

- Tìm TG đi để gặp nhau :

$$\text{TG đi để gặp nhau} = S_{\text{khoảng cách 2 xe}} : \text{Tổng vận tốc}$$

- Ô tô gặp xe máy lúc :

Thời điểm khởi hành của ô tô (xe máy) + TG đi gặp nhau

- Chỗ gặp nhau cách điểm khởi hành = Vận tốc x TG đi gặp nhau

* Lưu ý : TG xe đi trước = TG xe ô tô khởi hành – TG xe máy khởi hành

D – Ngược chiều Đi trước Đi lại gặp nhau

- Tìm TG xe (người) đi trước (nếu có)

- Tìm quãng đường xe đi trước : $S = v \times t$

- Tìm quãng đường còn lại = quãng đường đã cho (khoảng cách 2 xe) – quãng đường xe đi trước.

- Tìm tổng vận tốc: $V_1 + V_2$

- Tìm TG đi để gặp nhau = Quãng đường còn lại : Tổng vận tốc

Một số lưu ý khác

• $(V_1 + V_2) = S : t$ (đi gặp nhau)

* $S = (V_1 + V_2) \times t$ (đi gặp nhau)

• $(V_1 - V_2) = S : t$ (đi đuổi kịp nhau)

Thời gian đi gặp nhau = thời điểm gặp nhau lúc 2 xe – Thời điểm khởi hành 2 xe

* Tính Vận tốc xuôi dòng :

$$V_{\text{xuôi dòng}} = V_{\text{thuyền khi nước lặng}} + V_{\text{dòng nước}}$$

* Tính Vận tốc ngược dòng :

$$V \text{ ngược dòng} = V \text{ thuyền khi nước lặng} - V \text{ dòng nước}$$

* Tính Vận tốc dòng nước :

$$V \text{ dòng nước} = (V \text{ xuôi dòng} - V \text{ ngược dòng}) : 2$$

* Tính Vận tốc khi nước lặng:

$$V \text{ khi nước lặng} = V \text{ xuôi dòng} - V \text{ dòng nước}$$

* Tính Vận tốc tàu (thuyền) khi nước lặng:

$$V \text{ tàu khi nước lặng} = V \text{ ngược dòng} + V \text{ dòng nước}$$